

Program Radia Ljubljana 1944–1949

Povzetek

Program Radia Ljubljana je z izjemami v celoti dosegljiv od leta 1945. Na začetkih vzpostavitve Radia Ljubljana je bil glasbeni del radijskih oddaj izvajan v živo. Postopoma so živo glasbo zamenjali posnetki in leta 1949 je mogoče zaslediti prve cikle glasbenih oddaj. Glasbeni del radijskega programa se je zaradi programskih potreb in zunanjih okoliščin prvih petih let tudi spreminjal.

Ključne besede: Radio Ljubljana, radijski program, kulturnozgodovinske okoliščine

Prispevek želi s povzetim programom Radia Ljubljana 1944–1949 predstaviti glasbeni del radijskega programa ter skuša prek povzetega odgovoriti na vprašanja, ali se je glasbeni program v tem obdobju spreminjal in zaradi katerih ravni dejavnikov¹ je prišlo do sprememb glasbenega programa.

Uvod

Radio OF² je začel prvič oddajati 7. avgusta 1944. Ob osvoboditvi Ljubljane je prevzel ljubljansko radijsko postajo pod ime-

¹ Diferenciacija dejavnikov na posamezne ravni, ki jo uporabljam v prispevku, je predstavljena v sklepnem delu.

² Radio Osvobodilna fronta.

Abstract

The programme of Radio Ljubljana has been, with some exceptions, available from 1945. In the beginning, the musical part of radio shows on Radio Ljubljana was broadcasted live. Live music was progressively replaced by recordings and in 1949 the first musical show cycles began to appear. During the first 5 years, the musical part of the radio programme also went through some changes because of the programme needs and external conditions.

Keywords: Radio Ljubljana, Radio Programme, cultural and historical conditions

nom Svobodna Ljubljana. Radio OF je prenašal manifestacije slovenskega ljudstva ob pomembnih, za Slovence zgodovinsko usodnih dogodkih.³

Sestav glasbenega oddelka Radia Ljubljana

Ekpa glasbenega oddelka je na začetku štela pet ljudi. Nekaj dni po osvoboditvi Ljubljane je prišel na radio Ciril Cvetko kot glasbeni urednik, Bojan Adamič je bil šef glasbe pri Radiu

³ »Poslušamo Radio 'Svobodna Ljubljana'.« V: *Slovenski poročevalec* 6/1945, 17, 2.

Ljubljana, ustanovo pa je vodil Franček Brejc.⁴ Diskoteko radia z glasbenimi posnetki je na začetku urejal Dušan Mauser. Do osvoboditve je Radio pod okupacijo prejemal vsak mesec približno 50 kg plošč. Nemci so na radio pošiljali – najverjetneje v letih 1945–1946, natančnejših let iz ohranjenih podatkov ni mogoče razbrati – mehke folije, na katere je Mauser posnel približno tisoč plošč z glasbo Adamičevega orkestra (Plesni orkester Radia Ljubljana), vojne glasbe, solistov, kulturnoumetniških korpusov ter drugih ustvarjalcev. Stare plošče, večinoma posnetke vokalne glasbe, so izločali iz diskoteke. Izločevanje plošč je v začetnem obdobju potekalo bolj ali manj sistematično. Po resoluciji informbiroja so po besedah Mauserja morali uničiti vse plošče ruske glasbe in mnoge druge.⁵

O radijskem programu je prvi spregovoril Milan Erbežnik, ki je na začetku prevzel tehnično vodstvo ljubljanske radijske postaje. Kot je zabeleženo v kroniki, je pripovedoval, da je bil Ante Novak, vodja Radia Ljubljana, član agitpropa CK ZKS; ta naj bi programsko orientacijo radijskih oddaj dobival na Centralnem komiteju.⁶ S prihodom direktorja Eržena se je spremenilo programsko planiranje oddaj. To je pred letom 1946 mestoma potekalo brez vnaprejšnje priprave, sredi leta 1946 je novi direktor naročil, da je bilo treba uvesti oddajni sistem in oddaje planirati vnaprej.⁷

Programi so bili od začetka preprosti. Obsegali so list papirja, in sicer napoved časa, gong, poročila, plošče in diskoteka starega radia, spet poročila in glasba. Ta zgradba oddaj si je bila glede na ohranjene programe precej podobna. Železni repertoar so bile plošče ter živa glasba harmonikarja Avgusta Stanka in pianista Bojana Adamiča.⁸ Novembra leta 1946 je kot referent za mladinske oddaje prišel na radio Tone Sojar. Oddaje je sam opremil z glasbo. V glasbenem oddelku je bila inventarna knjiga, ki je hranila podatke o vseh takrat dosegljivih posnetkih na ploščah.⁹ Ta inventarna knjiga se ni ohranila.

Radijske oddaje

V prvih dveh letih so najpogosteje predvajali t. i. žive oddaje. Najlaže je bilo v živo oddajati soliste, kot so bili Avgust Stanko, Janez Kuhar, Bojan Adamič, soliste iz Opere in Drame, razne korpuse, vojne in civilne, male ansamble, radijski orkester ter komoroni zbor ipd.¹⁰ Poleg tega so tudi v živo prenašali različne koncerte z raznih glasbenih prizorišč. Ta glasbena prizorišča so bila Unionska dvorana v Ljubljani, deško vzgajališče v Mostah, velika in mala Filharmonična dvorana v Ljubljani, ljubljanska klavnica, prenosi iz relejne postaje Maribor, ljubljanskega oper-

⁴ Arhiv Republike Slovenije (v nadaljevanju ARS). AS 1215 Kronika Radia Ljubljana 1945–1950, mapa 57.

⁵ Prav tam.

⁶ Prav tam.

⁷ Prav tam.

⁸ Prav tam.

⁹ Prav tam.

¹⁰ Prav tam.

nega gledališča, Mladinskega doma Vič, iz krajev po Sloveniji, kot sta Rogaška Slatina in Bled. Nekje od sredine leta 1946 je bilo prenosov koncertov manj.

Do konca 1946 leta se je programska shema Radia Ljubljana nekako ustalila in je ostala v glavnem nespremenjena tja do leta 1953, 1954. Oblikovno in vsebinsko pa so se v tistih letih oddaje izpopolnjevale. Vse to je razvidno iz programov in programskih zapiskov tistih let.¹¹

Radijski program

Celoten radijski program je ohranjen od leta 1945. Za leto 1944 obstajajo v obstoječem gradivu le omembe glasbenega prispevka, ki dajo približek temu, kaj naj bi bilo ohranjenega na začetku ponovne vzpostavitve radijskih oddaj. Med drugim je za to leto omenjeno predvajanje Dvoržakove skladbe *Domotožje*.¹² Kljub nedosegljivim sporedom je v *Slovenskem poročevalcu* ohranjena objava, ki je med drugim obravnavala program radia s prehoda leta 1944 v leto 1945. Iz tega je mogoče zaslediti, da je bila »glavna teža kulturnih programov na glasbeni strani«,¹³ pri čemer je bila večina glasbe izvajana v živo. Program je bil sestavljen večinoma iz glasbe »slovenskih« [omenjeni so E. Adamič, Kogoj, Pahor, B. Adamič] »in slovanskih skladateljev« [Čajkovski, Musorgski, Rimski Korsakov, Rahmaninov, Dvoržak] »ter velikih mojstrov vseh dob in dežel« [Bach, Chopin, Debussy, Paganini].¹⁴

Leta 1945 je program v zimskem času obsegal več žive glasbe kot v poletnem. Zimski program je bil z glasbene strani sestavljen iz izvajanja skladb različnih inštrumentalnih ansamblov znotraj ali zunaj ljubljanske radijske postaje. Zvrstno je obsegal operno, solistično, vokalno ter simfonično glasbo. Velik del je obsegalo predvajanje oziroma izvajanje partizanske glasbe.¹⁵ Temu podobni so bili tudi programi naslednjih treh let (1946–1948).

V prvih treh letih aktivnega ustvarjanja radijskih programov je bilo predvajanih veliko slovenskih skladateljev. Prav tako kot skladateljev je v programih zastopano večje število slovenskih dirigentov, zborovodij, inštrumentalnih in vokalnih ansamblov ter vokalnih in inštrumentalnih solistov. Skladbe ustvarjalcev iz drugih republik takratne Jugoslavije so bile v manjšini; v tem pogledu jih je preseglata tako glasba nejugoslovanskih skladateljev kot tudi slovenskih. To smemo razumeti kot posledico programskih potreb, zaradi katerih je takrat nastopilo tudi precej simfoničnih orkestrrov; natančne zasedbe v večini ni mogoče natančno določiti. Med njimi so bili mali in veliki ter plesni (v virih je na določenih mestih naslovljen tudi kot

¹¹ Prav tam.

¹² Prav tam.

¹³ D. M.: »Naš Radio in njegovi kulturni sporedi.« V: *Slovenski poročevalec*, 1945, 2, 3.

¹⁴ Prav tam.

¹⁵ ARS, AS 1215. Dnevni spored Radia Ljubljana 1945, mapa 776.

revijski orkester Radia Ljubljana) orkester Radia Ljubljana, orkester ljubljanske opere, orkester Opere narodnega gledališča v Mariboru, sindikalni orkester tovarne Impol, sindikalni plesni orkester. Slovenska ustvarjalnost s področja simfonične glasbe je bila v tistem času šibka. Zaradi tega je bilo treba poseči po tuji simfonični literaturi.

Povzetek glasbenega programa 1945–1948

Matija Bravničar	Partizanske skladbe
Fran Gerbič	Saša Šantel
Gustav Ipavec	Risto Savin
Davorin Jenko	Rado Simoniti
Marjan Kozina	Slovenske narodne pesmi
Gojmir Krek	Slovenske pesmi
Božidar Kunc	Niko Štritof
France Marolt	Matija Tomc
Slavko Osterc	Fran Vilhar
Karol Pahor	Hrabroslav Volarič
Partizanske koračnice	Ubaldo Vrabec

Tabela 1 | Slovenski skladatelji/glasba

Oskar Danon
Natko Devčić
Hrvaške ljudske pesmi
Hrvaška solistična, zborovska in simfonična glasba
Jugoslovanska ljudska glasba
Ivan Matetič Ronjgov
Boris Papandopulo
Srbske narodne pesmi
Ivo Tijardović
Ivan Zajc
Slavko Zlatič

Tabela 2 | Jugoslovanski skladatelji/glasba izven Slovenije

Ameriška plesna glasba	Jules Massenet
Johann Sebastian Bach	Romanos Hovakimi Melik'yan
Ludwig van Beethoven	Felix Mendelssohn Bartholdy
Hector Berlioz	Nikolaj J. Miaskovski
Blodek Vilém	Moderni plesni ritmi
Bolgarske ljudske pesmi	Wolfgang A. Mozart
Luigi Borghi	Oskar Nedbal
Enrico Bormioli	Vítězslav Novák
Aleksander Borodin	Norman O'Neil
Johannes Brahms	Jacques Offenbach
Peter Iljič Čajkovski	Giuseppe Olivieri

Češka operna glasba	Ignacy Jan Paderewski
Češke pesmi	Andrej Filipovič Paščenko
Češke polke in valčki	Plesna glasba
Emmanuel Chabrier	Poljske ljudske
Frederic Chopin	Sergej Rahmaninov
Ciganska glasba	Maurice Ravel
Arcangelo Corelli	Ottorino Respighi
Eugen d'Albert	Nikolaj Rimski-Korsakov
Manuel de Falla	Ritmična glasba
Claude Debussy	Romunska ljudska glasba
Léo Delibes	Gioacchino Rossini
Edvard Elgar	Albert Roussel
Hans Engelmann	Ruska glasba
Gabriel Fauré	Ruska in sovjetska simfonična glasba
Oscar Petras	Ruske zborovske skladbe
Zdeněk Fibich	Camille Saint-Saëns
Francoska glasba	Pablo de Sarasate
Francoska komorna glasba	Franz Schubert
Ignacy Friedman	Robert Schumann
Glasba iz sovjetskih in čeških filmov	Jean Sibelius
Aleksander Glazunov	Slovanski skladatelji
Mihail Glinka	Slovaški narodni napevi
Edvard Grieg	Bedřich Smetana
Aram Iljič Hačaturjan	Sovjetska lahka glasba
Joseph Haydn	Sovjetske balalajke
Arthur Honegger	Sovjetske operete
Dobri Hristov	Sovjetske pesmi
Jacques Ibert	Sovjetske vojaške pesmi
Iz ruskih in sovjetskih baletov	Španska glasbena literatura
Klimentij Korčmarev	Richard Strauss
Alexej Kozlovski	Igor Stravinski
Fritz Kreisler	Josef Suk
Lahka glasba	Karol Szymanowski
Ruggero Leoncavallo	Tartini Sammartini
Franz Liszt	Antonio Vivaldi
Anatolij Ljadov	Pančo Vladigerov
Giuseppe Martucci	Carl Maria von Weber
Pietro Mascagni	Henrik Wieniawski

Tabela 3 | Nejugoslovanski skladatelji/glasba

Arhivsko gradivo za leto 1948 omenja uničenje plošč z glasbo skladateljev, ki so prihajali iz držav, pripadnic takratni sovjetski zvezi. Da bi morebitno uničenje, ki bi v primeru programske prakse pomenilo pomemben mejnik glasbene sestave progra-

ma, lahko potrdili ali zavrnili, sem za primerjavo povzela glasbeni del radijskega programa za leto 1949.

Poleg zastopanosti skladateljev različnih narodnosti je za glasbeni del radijskega programa pomembna tudi sprememba zasedb izvajalcev. Leta 1948 je bil takratni simfonični orkester Radia Ljubljana razpuščen, člani orkestra pa so bili priključeni vzpostavljeni Slovenski filharmoniji. V radijskem programu je bilo, z izjemo nekaterih nastopov takratnega plesnega orkestra Radia Ljubljana in še nekaterih manjših inštrumentalnih zasedb za leto 1949 zabeleženih manj nastopov simfoničnih zasedb.

Povzetek glasbenega programa 1949

Bojan Adamič	Viktor Parma
Emil Adamič	Samospevi slovenskih skladateljev
Anton Lajovic	Risto Savin
Blaž Arnič	Rado Simoniti
Natko Devčić	Slovenske ljudske pesmi
Anton Foerster	Pavel Šivic
Jurij Gregorc	Lucijan Marija Škerjanc
Anton Lajovic	Hugo Wolf

Tabela 4 | Slovenski skladatelji/glasba

Zmanjšalo se je število jugoslovanskih skladateljev ter glasbe zunaj Slovenije, in sicer so se skladatelji na programu pojavili dvakrat januarja in enkrat marca.

Natko Devčić
Jakov Gotovac
Hrvaška zborovska, solistična in orkestralna glasba
Istrske in medjimurske pesmi
Boris Papandopulo

Tabela 5 | Jugoslovanski skladatelji

Aleksej Arenski	Edouard Lalo
Johann Sebastian Bach	Anatol Ljadov
Ludwig van Beethoven	Jules Massenet
Hector Berlioz	Felix Mendelssohn Bartholdy
Luigi Boccherini	Nikolaj J. Mjaskovski
Enrico Bormioli	Aleksander Moyzes
Aleksander Borodin	Wolfgang A. Mozart
Johannes Brahms	Modest Musorgski
Jean-Baptiste Bréval	Vítězslav Novák
Frederic Chopin	Amilchare Ponchielli
Arcangelo Corelli	Popularni operni napevi
Peter Iljič Čajkovski	Ennio Porrino

Češki plesi	Sergej Prokofjev
Vincent d'Indy	Giacomo Puccini
Claude Debussy	Sergej Rahmaninov
Gaetano Donizetti	Maurice Ravel
Mac Dowell	Nikolaj Rimski-Korsakov
Aleksander Dargomižski	Peter Roseo
Paul Dukas	Giuseppe Rossini
Antonin Dvoržak	Albert Roussel
Gabriel Fauré	Arthur Rubinstein
Cesar Franck	Ruska heroična opera
Georg Gershwin	Franz Schubert
Aleksander Glazunov	Robert Schumann
Reyngol'd Moritsevich Glier	Skladbe francoskih avtorjev
Mihail Glinka	Bedřich Smetana
Charles Gounod	Sovjetska simfonična glasba
Aleksander Tichonovič Grečaninov	Johann Strauss
Ferdo Grofo	Richard Strauss
Josef Haydn	Giuseppe Tartini
Gustav Holst	Ernst Urbach
Jacques Ibert	Antonio Vivaldi
Leoš Janaček	Richard Wagner
Fritz Kreisler	Rudolph Cornelius Wiedoeft

Tabela 6 | Nejugoslovanski skladatelji/glasba

Sklep

Vsebina glasbenega programa se je spreminjala. Po letu 1948 je na primer z radia izginila partizanska glasba, zmanjšalo se je tudi število jugoslovanske glasbe zunaj Slovenije. Na spremembe so vplivali dejavniki, ki jih v prispevku delimo na dve ravni. Prvo raven predstavljajo navedki, ohranjeni v arhivskem gradivu Radia Ljubljana, drugo raven pa časopisne objave;¹⁶ te so spremljale organizacijo ustanove, njene programe ter spremembe v zvezi s tem.¹⁷ Obe ravni sta bili v času 1944–1949 prisotni v različni meri in sta se tudi dopolnjevali med seboj.

I

Obe ravni kažeta na programske spremembe, ki so nastale zaradi radijskega orkestra. Z razpustom orkestra konec leta 1947 je ljubljanska radijska hiša izgubila stalni izvajalski korpus, ki je zadovoljeval potrebe radia po dotoku nove glasbe in s tem

¹⁶ Pri pregledu dnevnega časopisja sem izbrala *Slovenskega poročevalca*. Izbrala sem ga zato, ker je poleg vseh drugih objav bolj ali manj redno prinašal tudi prispevke o glasbi in s tem ponudil pregled glasbene dejavnosti v Ljubljani pa tudi zunaj nje. Hkrati je bil tudi edini – in seveda zato tudi osrednji – dnevni časopis obdobja, ki ga obravnava prispevek, v slovenskem jeziku tistega časa (povzeto po: Tjaša Ribizel, *Osrednje glasbene ustanove v Ljubljani v očeh dnevnega časopisja (1945–1963)*, 2014, 5. Publikacija je v pripravi).

¹⁷ Povzeto po: Ribizel, *Glasbena praksa ...*, 203.

bogatil žanrski prispevek radijskim oddajam. Verjetno so zato žive oddaje, značilnost programa prvih dveh let, zamenjale predvsem plošče; kljub temu so se ohranili prenosi koncertov ostalih ljubljanskih ansamblov, na primer iz Uniona oziroma krajev po Sloveniji.

II

Obe ravni neposredno kažeta na spremembe radijskega programa (pripravljen/nepripravljen). V obstoječem gradivu je jasno poudarjen programski prehod med vnaprej pripravljenim in t. i. nepripravljenim programom. Priprave so bile najprej vezane na neglasbeni del oddaj, k temu se je sčasoma pridružil tudi glasbeni del. Začeli so se oblikovati ciklični oddaji, ki so bili posvečeni določenemu skladatelju, kot npr. leta 1949 Viktorju Parmi.

III

Nazadnje ravni kažeta na vez med kulturnozgodovinskimi okoliščinami in glasbenim prispevkom radijskih oddaj. Zaradi lažjega razumevanja na kratko povzemam kulturnozgodovinske okoliščine v letih 1944–1949.

Med drugo svetovno vojno je v Sloveniji vladal t. i. kulturni molk. Tega se je zunaj območij pod nadzorom partizanov držal le malokdo, v glavnem so delovale tudi kulturne ustanove.¹⁸ Kulturni molk je na začetku povzročil prenehanje izhajanja revij, bojkotirati je bilo treba kulturne prireditve, revije in časnike, ki so imeli kakršno koli zvezo z okupatorjem.¹⁹ Temu je sledilo preoblikovanje sistema v Jugoslaviji, nastopil je čas sprememb.

V prvem povojnem desetletju je bilo narodno vprašanje odrinjeno v ozadje, saj so politični voditelji menili, da je bilo to s političnimi spremembami leta 1945 rešeno enkrat za vselej. Na jezikovnem področju se je vse bolj uveljavljala srbohrvaščina. To za Slovence ni bilo najbolj sprejemljivo.

V okviru prvega petletnega načrta od leta 1947 do leta 1951 je bil eden izmed ciljev dvig splošne kulturne in s tem civilizacijske ravni prebivalstva. To pomeni, da bi se v vsej Jugoslaviji usmerili na izobraževanje mladine, kmetov, delavcev, gospodinj. V Sloveniji so bile v nasprotju z ostalimi deli Jugoslavije razmere bistveno boljše, saj je imela Slovenija visoko stopnjo pismenosti, razvito kulturno življenje v društvih, mrežo profesionalnih kulturnih ustanov.²⁰ Jugoslavija se je pri oblikovanju načel kulturne politike v prvih povojnih letih zgledovala po Sovjetski zvezi. To je pomenilo, da so morali kulturni ustvarjalci na eni strani spoštovati in upoštevati marksistično misel, na drugi pa so bili vsi časniki, vsa literatura itd. presojeni po

politični naravnosti in lojalnosti do političnega oz. komunističnega režima.

Komunistična partija Slovenije, ki je prevzela oblast v državi, ni trpela nikakršne konkurence, kar se je odražalo tudi v kulturi. Tudi v kulturi je bil po mnenju partije potreben nadzor; zato je bil ustanovljen poseben partijski aparat za agitacijo in propagando, ki se krajše imenuje agitprop.²¹

Prvič je mogoče dih sočasne kulturne zgodovine v okviru Radia Ljubljana zaslediti že leta 1945, saj o tem priča ohranjeno zgodovinsko gradivo. Gradivo govori o vplivu CKZKS²² na Anteja Novaka,²³ a je težko ugotoviti, v kolikšni meri je leta 1945 Centralni komitej prek Anteja Novaka vplival na sestavo radijskega programa, ker o tem ni neposrednih dokazov – izjemi sta le navednica v arhivskem gradivu in časopisna objava v prvem letu po ponovni vzpostavitvi radia. V objavi je navedeno:

»Vodstvo radia Svobodna Ljubljana je s tradicijo nesistematike, nerazumevanja resničnih ljudskih potreb prenehalo.«²⁴

Po mnenju pisca, ki v objavi ni naveden, je bil pomemben napredek radia »zavest, da je radio v službi naroda, zavest, da je potrebno široke množice muzikalno izobraževati ter da morajo glasbeni sporedi z večjo resnostjo zasledovati stvarni cilj, ki se bo skladal s cilji izobraževanja širokih množic.«²⁵

Ta časopisna objava je tisti del gradiva, ki nakazuje vzporednice s takratnim kulturnozgodovinskim dogajanjem. Radio kot pomemben medij tistega časa je bil vključen v izgradnjo sistema in glasbeni del radijskega programa je bil tisti, ki je posredno zadovoljeval glasbene potrebe ljudstva. Vpliv sistema pa je viden z vključevanjem večjega števila partizanskih skladb, skladb, ki jih program naslavlja kot narodne (sovjetske, hrvaške, slovenske) ter zvrstno različnih skladb skladateljev s področja sovjetske republike. Zakaj je tako, pa se navezuje tudi na vprašanje glasbenega programa po letu 1948.

Obdobje najbolj grobega vmešavanja politike v kulturo se je končalo po informbirojevskem sporu med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo.²⁶ Jugoslavija se je spomladi leta 1948 uprla težnjam Sovjetske zveze po popolnem nadzoru nekaterih vej jugoslovanskega gospodarstva. Temu je sledila resolucija informbiroja.²⁷ Spor je na kulturno področje vplival le toliko, da se je navezava kulturnih stikov s Sovjetsko zvezo rahljala oziroma prekinila.²⁸ V primeru programa je ostala zastopanost slovenske in nejugoslovanske glasbe podobna, zmanjšalo se je

²¹ Aleš Gabrič. Slovenska kultura v drugi Jugoslaviji. V: *Slovenska kultura in politika v Jugoslaviji*. Ljubljana: Modrijan, 1999. 116.

²² Centralni komitej zveze komunistov Slovenije.

²³ ARS, AS 1215. Kronika Radia Ljubljana 1945–1950, mapa 57.

²⁴ »Glasbeno delo ljubljanskega radia.« *Slovenski poročevalec* 1948, 96, 6.

²⁵ Prav tam.

²⁶ Aleš Gabrič. 1999, 117.

²⁷ *Enciklopedija Slovenije*. 1990, 147. *Informbiro* je bil posvetovalni organ evropskih komunističnih in delavskih partij (1947–1956).

²⁸ Povzeto po: Aleš Gabrič: *Slovenska agitpropovska kulturna politika 1945–1952*. Ljubljana, 1991, 587.

¹⁸ Povzeto po: Vesna Čopič: »Kulturna politika v Sloveniji po drugi svetovni vojni«. *Kulturna politika v Sloveniji*. Ljubljana, 1997, 44.

¹⁹ »Kulturni molk«. *Enciklopedija Slovenije*. Ljubljana, 1992, 69.

²⁰ Povzeto po: Vesna Čopič. 1997, 42.

število glasbenih prispevkov ostalih jugoslovanskih držav ter izginile so t. i. partizanske skladbe. Res je, da so se določeni skladatelji ali skladbe ponavljale večkrat kot v prvem triletju, kar bi potrdilo izjavo, da so bili nekateri posnetki po resoluciji informiroja uničeni.²⁹ Ni pa mogoče potrditi dejstva, da je glasba sovjetskega področja zaradi resolucije informiroja popolnoma izginila. V programu tako najdemo imena skladateljev, ki so prihajali s takratnega področja Sovjetske zveze. Res je, da je leta 1949 programska zastopanost teh skladateljev manjša kot poprej, ni pa izginila. S tem se dodatno potrди tudi dejstvo, da je določena oblika kulturne zgodovine ostala tudi v takratni glasbenoprogramski praksi Radia Ljubljana.

#Viri in literatura

1. Lš., A., pod geslom: Informbiro, Enciklopedija Slovenije, XVII. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1990, 147.
2. Ga., A., pod geslom: Kulturni molk, *Enciklopedija Slovenije*, XV. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1992, 69.
3. »Poslušamo Radio 'Svobodna Ljubljana'«. V: *Slovenski poročevalec* 6/1945, 17, 2.
4. »Glasbeno delo ljubljanskega radia«. V: *Slovenski poročevalec* 1948, 96, 6.
5. Arhiv Republike Slovenije, AS 1215. Kronika Radia Ljubljana 1945–1950, mapa 57.
6. Arhiv Republike Slovenije, AS 1215. Dnevni spored Radia Ljubljana 1945, mapa 776.
7. Čopič, Vesna. »Kulturna politika v Sloveniji po drugi svetovni vojni«. V: *Kulturna politika v Sloveniji*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede. 44.
8. D. M.: »Naš Radio in njegovi kulturni sporedi«. V: *Slovenski poročevalec*, 1945, 2, 3.
9. Gabrič, Aleš, 1999: Slovenska kultura v drugi Jugoslaviji. V: *Slovenska kultura in politika v Jugoslaviji*. Ljubljana: Modrijan. 116–117.
10. Gabrič, Aleš, 1991: *Slovenska agitpropovska kulturna politika 1945–1952*. Ljubljana: Borec. 587.
11. Ribizel, Tjaša. *Glasbena praksa v Ljubljani v letih 1945–1963*. Doktorska disertacija. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta. 203.
12. Ribizel, Tjaša. *Osrednje glasbene ustanove v Ljubljani v očeh dnevnega časopisja (1945–1963)*. 5. Publikacija je v pripravi.
13. *Slovenski poročevalec*. 1945–1959. Ljubljana: Slovenski poročevalec.

²⁹ ARS, AS 1215. Kronika Radia Ljubljana 1945–1950, mapa 57.